

Яремова М.І.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємства,
Житомирський національний агроекологічний університет,
м. Житомир, Україна*

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК НАПРЯМ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Пріоритетним завданням у забезпеченні економічного зростання країни є підтримка сталого рівня національної безпеки. При цьому рівень національної економічної безпеки визначається рівнем безпеки окремих секторів економіки. В умовах активних глобалізаційних процесів особливої уваги потребують суб'єкти господарювання, за допомогою яких країна може успішно конкурувати на ринку. Для України такою галуззю є сільське господарство, підтримання сталого рівня економічної безпеки якого набуває вагомого значення для подальшого розвитку країни.

Більшість дрібних та середніх сільськогосподарських підприємств України функціонують в умовах жорсткої конкуренції та мають обмежені можливості для виробництва, зберігання врожаю, просування і збуту продукції на ринку. Тому перспективним вбачається добровільне об'єднання зусиль та ресурсів сільськогосподарських товаровиробників для економічного співробітництва та створення сприятливих умов для задоволення інтересів суб'єктів господарювання. Інтеграційні процеси пропонується розвивати у двох напрямках: горизонтальному (об'єднання зусиль сільськогосподарських підприємств для виробництва сільськогосподарської продукції або виконання робіт чи послуг одного цільового призначення) та вертикальному (об'єднання сільськогосподарських і промислових підприємств та допоміжних сфер діяльності).

Активізація інтеграційних процесів обумовлюється економічними стимулами, зокрема можливістю скоротити витрати та збільшити прибутки сільськогосподарських підприємств. Розвиток інтеграційних процесів створює передумови для підвищення інвестиційної привабливості галузі сільського господарства, оскільки великомасштабні виробництва менше підпадають під дію ризику неповернення вкладених коштів. Разом з інвестиціями може надходити нова високопродуктивна техніка, що сприятиме збільшенню обсягів виробництва та її реалізації. Переваги інтеграційних процесів в контексті складових економічної безпеки показано на рис. 1.

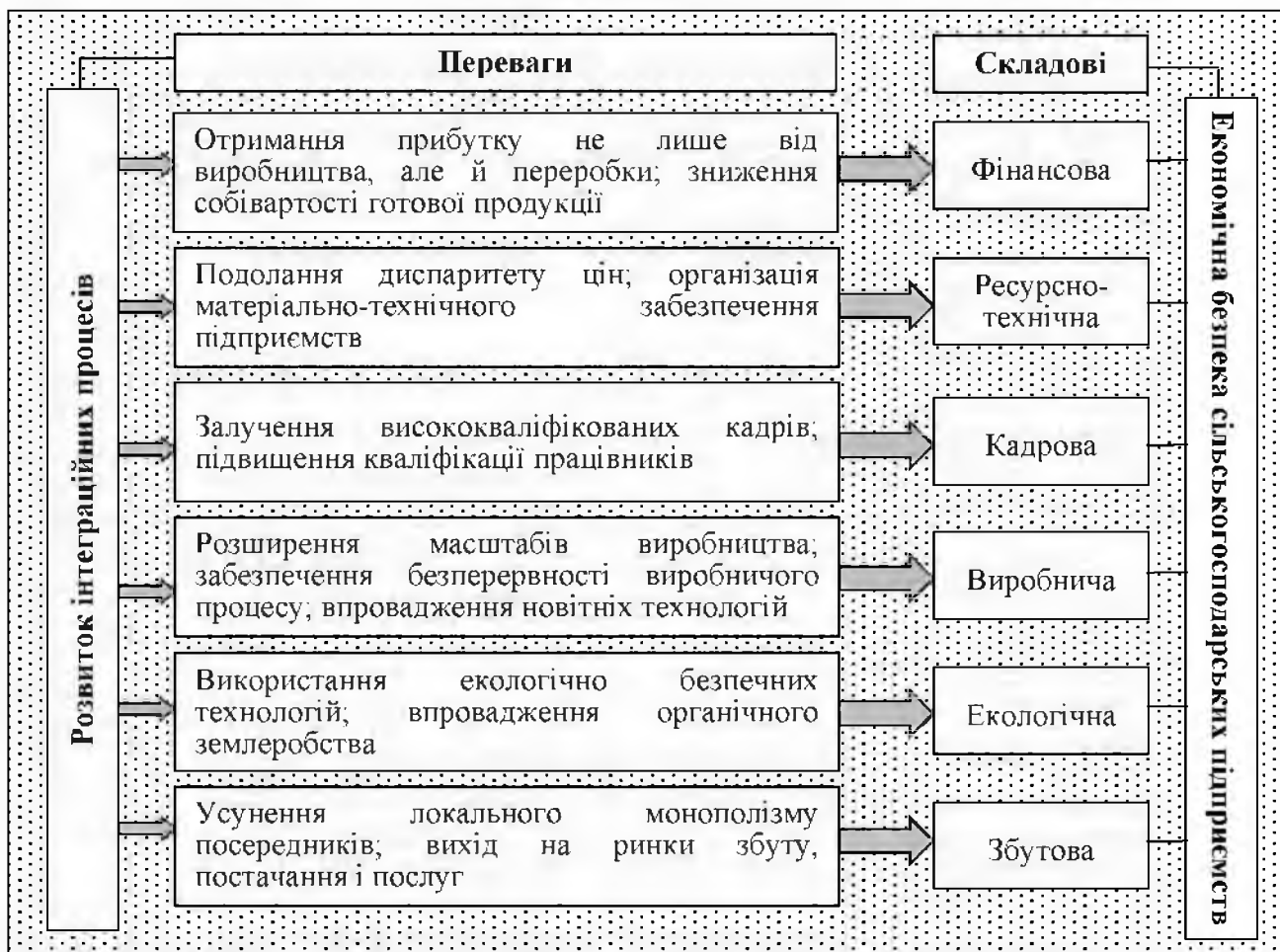

Рис. 1. Роль інтеграційних процесів у зміцненні економічної безпеки сільськогосподарських підприємств

Вирішити проблему зношеності основних фондів пропонується шляхом організації матеріально-технічного забезпечення на кооперативних засадах. Це дасть можливість виробникам розвивати конкурентоспроможне виробництво, виготовляти високоякісну продукцію, продавати її як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках та підвищити рівень ресурсно-технічної складової економічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

Агропромислові формування для отримання ефективних результатів своєї діяльності здатні вирішити проблему дефіциту висококваліфікованих кадрів галузі сільського господарства, що практично неможливо для дрібних та середніх товаровиробників. Це можливо досягти за рахунок створення сприятливих умов для залучення до роботи досвідчених працівників та підвищення рівня їх кваліфікації, що дасть можливість підвищити рівень кадрової безпеки сільськогосподарських підприємств.

Доцільним вбачається створення обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів, що дозволить поглибити спеціалізацію та розширити виробництво. Також з'являється можливість створення ефективної системи матеріальної та нематеріальної мотивації праці, що допоможе вирішити проблему браку фахівців.

Дрібнотоварні господарства практично не здатні самотійно освоїти досягнення науково-технічного прогресу, впровадити високопродуктивні та екологічнобезпечні технології, забезпечити безперервний процес виробництва. У такому випадку перевага надається сільськогосподарській кооперації.

Створення інтеграційних структур дає можливість сконцентрувати фінансові ресурси та спрямувати їх на впровадження новітніх технологій. Прибутковим підприємствам, які мають можливість залучати інвестиції, пропонується інтегруватися для спільних інноваційних проєктів. Під час об'єднання виникає максимальна інтеграція наукових установ з виробництвом протягом усього інноваційного процесу. Основними напрямками такої діяльності можуть бути: виведення нових сортів сільськогосподарських культур, удосконалення племінних якостей тварин та кормової бази тощо. Формування такої структури підвищить рівень виробничої складової економічної безпеки за рахунок впровадження конкурентоспроможного інноваційного продукту на національному та міжнародному ринках.

Більшість виробників сільськогосподарської продукції не мають постійно діючих каналів збуту своєї продукції, тому значна її частина реалізується за відносно нижчими цінами через посередників і лише незначна частка від ціни, яку сплачує споживач, надходить виробнику. Розвиток агропромислових формувань сприятиме усуненню локального монополізму посередників, що підвищить рівень збутової безпеки та допоможе розв'язати проблему нестабільного збуту сільськогосподарської продукції.

Доцільно створити маркетингову службу, що налагодить систему збуту продукції, забезпечить вихід сільгосппродукції на нові ринки, сприятиме забезпеченню безперебійних поставок сировини і матеріалів своїх членів. Об'єднані підприємства матимуть більші інвестиційні та інноваційні можливості для реалізації великомасштабних проєктів.

Відкриття внутрішніх ринків для дешевих імпортованих товарів загострює питання нездатності вітчизняних сільськогосподарських підприємств конкурувати за ціною. Найбільш вагомим методом вирішення цієї проблеми є налагодження організаційно-економічних зв'язків сільськогосподарських виробників з переробними підприємствами, що забезпечить своєчасність поставок сировини і матеріалів за прийнятними цінами, можливість подолання диспаритету цін, знизить собівартість готової продукції, налагодить ритмічну безперебійну роботу та організує надійний збут сільськогосподарської продукції. Формування вертикально-інтеграційних структур дозволить підвищити рівень економічної безпеки шляхом збільшення прибутку через розвиток виробництва, а не підвищення ціни реалізації.

Таким чином, одним із найбільш дієвих способів зміцнення як економічної безпеки сільськогосподарських підприємств в цілому, так і окремих її складових, є розвиток інтеграційних зв'язків. Окрім підвищення рівня безпеки, вступ до таких формувань дасть можливість

покращити економічну ефективність виробників сільськогосподарської продукції та досягти стратегічних цілей.

Список використаної літератури:

1. Ареф'єва О. В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / О. В. Ареф'єва, Т. Б. Кузенко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1 (91). – С. 98-103.

2. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: навч. посібник / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.

3. Калініченко Л. Л. Інтегровані бізнес-структури: сутність та оцінка ефективності функціонування / Л. Л. Калініченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 34. – С. 393-396.

4. Коденська М. Ю. Інтеграція як фактор активізації інвестиційної діяльності / М. Ю. Коденська // Економіка АПК. – 2006. – № 6. – С. 24-31.

5. Цигилик І. І. Економічна безпека підприємства в системі внутрішнього економічного механізму / І. І. Цигилик, Т. М. Паневник // Економіка. Фінанси. Право. – 2004. – № 12. – С. 3-5.